

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
THE STUDENT ADVISING AND CONSELLING SYSTEM MANAGEMENT OF SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 19

สุพจน์ ทำจ้อม*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์นาภรณ์ นันทิ**

ดร.พิทยา แสงสว่าง**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน ตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 346 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 30 คน และครู จำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม
2. ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันและโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ABSTRACT

The purpose of this research were: 1) to study the management of care and support students of school under the secondary education service area office 19, 2) to compare the administrators and teachers of school under the secondary education service area office 19. They were classified by position and school size. Samples were the administrations and teacher of school under the secondary education service area office 19 academic year 2015 of 346 people. Include 30 administrations and 316 teachers used to collect data questionnaire rating scale (Rating Scale) 5 of the faith. It's all the same questionnaire. The statistics used for data analysis were

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การบริหารจัดการ

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านผานกเค้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

frequency, percentage, average, standard deviation. The statistics used to test hypotheses include t test (t-test), F test (F-test).

The results were as follows:

1. the administrative management system overseeing the students of the school in the Secondary Educational Service Area Office 19 overall at the highest level. The highest evaluation was action side. The subordinate evaluation followed by preparation planning and doing. The lowest average followed by checking.

2. administrators and teachers of the school in the Secondary Educational Service Area Office 19 with different positions and school sizes opinions about the management system helping students were not different at .05 significant levels.

Keyword : Student advising and Counselling system, Management

ภูมิหลัง

ตั้งพระบรมราโชวาทรัชกาลที่ 9 “...เยาวชนทุกคนมีได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคม ประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแล ใกล้ชิดอยู่ทุกๆ ด้าน รongลงมาจากบิดา มารดา...” ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในวันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ความว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในแผนพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 จัดทำขึ้น ภายใต้กรอบทิศทางตามแผน และสอดคล้องเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) ตลอดจนสภาพปัญหาจากการจัด และพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะที่ผ่านมา ซึ่งพบว่ายังมีปัญหาที่ จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาทั้งด้านการส่งเสริม โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ด้านคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ตลอดจนสภาพการบริหารและจัดการศึกษาที่ยังต้องเพิ่มเติมในด้าน ประสิทธิภาพ ได้ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้ คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้าง อัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดเป็น วัฒนธรรมย่อยร่วมสมัย ที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน มีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง มากกว่าส่วนรวม กระทรวงศึกษาธิการ (2555, หน้า 3)

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุดรองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับ นับถือ ยกย่องและคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ การอบรมสั่งสอน การดูแลด้วยการเอาใจใส่ สถานศึกษา จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัย การจัดการเรียนการสอนต้องครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ รวมทั้งสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้ คุณธรรม มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ นั่นคือเด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนดี คนเก่ง มีความสุข” ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนดูแลเด็กนักเรียน และสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง คุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 3-4)

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางและประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีคำถามสำหรับงานวิจัย ดังนี้

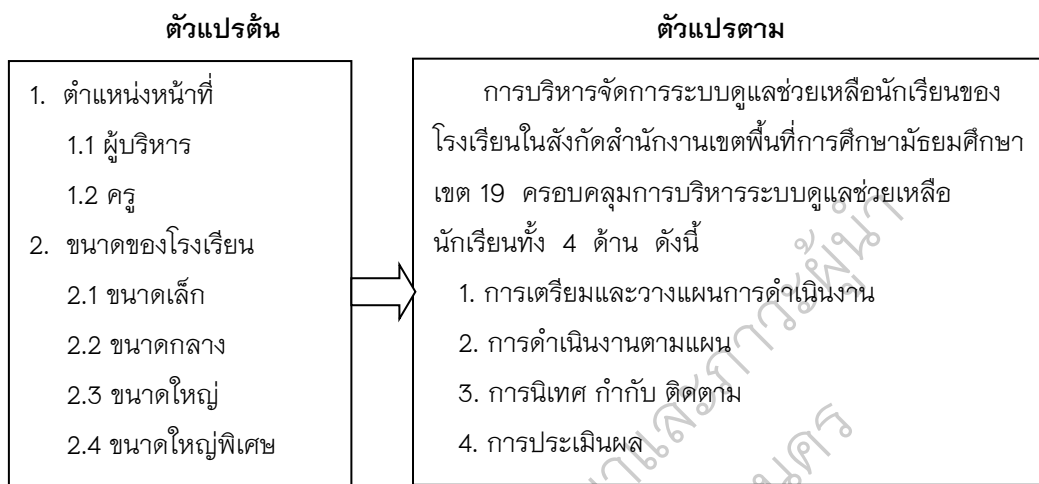
1. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันหรือไม่
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันหรือไม่
3. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน
3. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ซึ่งกล่าวถึงการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทั้งหมด 4 ด้าน ตามภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคร็ชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 30 คน และครู จำนวน 316 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น และ สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 2 ตอน คือตอนที่ 1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 ด้าน

1) การเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน 2) การดำเนินงานตามแผน 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 4) การประเมินผล เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 7-10)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยจากผู้บริหารและครู จำนวน 310 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 37 คน และครู จำนวน 273 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 4.1 สถิติพื้นฐาน 1) ค่าเฉลี่ย (Mean) 2) ค่าร้อยละ (Percentage) และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 4.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน 1) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกรณีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples, t-test) โดยใช้สถิติทดสอบ ค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$; S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.65-0.52) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 4 ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.66$; S.D. = 0.58) รองลงมา ได้แก่ ด้านที่ 1 การเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.65$; S.D. = 0.52) ด้านที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 4.64$; S.D. = 0.52) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 4.60$; S.D. = 0.64)

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมและรายด้านเมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.99$, S.D. = 0.01) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.33) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สูงสุดคือ ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.60) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.76) ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุดคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.80$,

S.D.=0.46) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.65) ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุด ด้านการดำเนินงานตามแผน, ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและ ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=5.00$, S.D.= 0.00) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ($\bar{X}= 4.96$, S.D.= 0.04) ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุด ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ($\bar{X}= 4.87$, S.D.=0.24) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=4.78$, S.D. = 0.40)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายให้การศึกษา 2557 – 2558 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13, 2557) โดยมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในทุกระดับโดยการบริหารตามแบบของวงจร PDCA ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน (P) ด้านการดำเนินงานตามแผน (D) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม (C) และด้านการประเมินผล (A) ทุกด้านโดยภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน (P) มีการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคณะทำงานอย่างเข้มแข็ง ลำดับต่อมาโรงเรียนได้จัดทำโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผล พรหมทอง (2554, หน้า 77-78) ที่วิจัยสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า มีการปฏิบัติทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีการกำหนดนโยบายควบคุมดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยให้อยู่ในหน่วยงานกิจการนักเรียน

1.2 ด้านการดำเนินงานตามแผน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ปฏิบัติมากที่สุด คือโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ค่ายธรรมะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ทองงาม (2555, หน้า 154) การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่ได้จัดกิจกรรมนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับวัดโคกนอนในวันพระ ขึ้น 15 ค่ำและแรม 15 ค่ำทำให้นักเรียนได้รู้จักไตรสิกขา บุญกิริยาวัตถุ 10 และปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา บุญกิริยาวัตถุ 10 และใช้หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าข้อที่มีค่าปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลมาพัฒนา ติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวานิยา งามศิริ (2553, หน้า 70) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ววิเคราะห์แยกนักเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มปกติ เพื่อให้การช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการมากที่สุด

1.4 ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด โรงเรียนมีการวางแผนและปฏิทินการประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร เจริญรัตน์ (2554, หน้า 92) วิธีการและเครื่องมือในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย นครพนมวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าเมื่อนักเรียนคนใดมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาครูที่ปรึกษาจะต้องแก้ปัญหาและให้การช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนด้วยวิธีการและกิจกรรมต่างๆ ตามกระบวนการที่ถูกต้อง จะต้องมีการประเมินผล และติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังดำเนินการความช่วยเหลือ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552, หน้า 112) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลาง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุดคือ ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน สอดคล้องกับแบบรายงานผลการบริหารจัดการและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 (2557, หน้า 2) ได้จัดประชุมครูระดมสมอง เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุดคือ ด้านการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ พรหมรักษา (2552, หน้า 93) การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของพนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มการศึกษาที่ 9 มีการดำเนินการประเมินสลับกันระหว่างระดับชั้น การประเมินด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การประเมินด้านการคัดกรองนักเรียน การประเมินด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา การประเมินด้านการส่งต่อ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานทุกระดับอย่าง ต่อเนื่อง การประชุมติดตามผลอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3.3 ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุด ด้านการดำเนินงานตามแผน สอดคล้องกับแบบรายงานผลการบริหารจัดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (2557, หน้า 2) คณะกรรมการปฏิบัติงาน (ทีมทำ) ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำคัญมากที่สุดเพราะผลงานจะดีได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคณะครูที่ปรึกษาทุกท่านที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจด้วยความรักและเมตตาต่อนักเรียนซึ่งครูที่ปรึกษาจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างศรัทธาเพื่อให้เกิดความไว้วางใจพร้อมที่จะดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับนักเรียนทุกคน

3.4 ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สูงสุด ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนิตพร เขตบุญพร้อม (2557, หน้า 152) แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกาฬสินธุ์ ได้วางแผนและการเตรียมการระบบดูแลช่วยนักเรียน กำหนดนโยบาย การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม การจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้และเข้าใจตรงกัน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ปฏิทินปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ควรจัดให้มีการอบรม/สัมมนาผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

1.2 ผู้บริหารควรมีการประสานความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปยังผู้บริหารเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน

1.3 ควรจัดให้มีโรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานการสำรวจข้อมูล/ติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

1.4 ผู้บริหารควรแต่งตั้งกรรมการประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและคณะกรรมการประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรนำผลการประเมินเสนอต่อผู้บริหารและโรงเรียนจะได้ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเรียนต่อผู้ปกครองเป็นการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนที่เข้มแข็ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้กับงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ต่อไป

2.2 ควรศึกษา ติดตาม และประเมินผล สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ฐานิยา งามศิริ. (2553) *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1*. งานนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ผล พรหมทอง. (2554). *สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบ วิทยาลัย ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. สารนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มณิฉนทร เขตบุญพร้อม (2557) *แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- วิเชียร เจริญรัตน์. (2554) *วิธีการและเครื่องมือในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย นครพนมวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุเทพ พรหมรักษา. (2552) *การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของพนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มการศึกษาที่ 9*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุมาลี ทองงาม. (2555) *การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2552). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน*.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1. (2557) *แบบรายงานผลการบริหารจัดการ และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตะวันออก*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. (2557) *แบบรายงานผลการบริหารจัดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. (2557). *ผลสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน*. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก 182.93.205/download/26-1.pdf
- Krejcie, Robert V. and Daryle W.Morgan.(1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement. 3 0(3), 607-608